

MILOSLAV PETRUSEK
(15. 10. 1936 – 19. 8. 2012)

DOI: 10.5817/PC2012-3-295

Profesor Miloslav Petrusek v neděli 19. srpna 2012 náhle zemřel. České společenské vědy přišly o jednu ze svých nejvýraznějších osobností. Ač profesí sociolog, šíří svého vzdělání, zájmů a vědeckého a pedagogického působení rozhodujícím způsobem ovlivňoval nejen sociologii, ale další společenskovědní disciplíny, včetně politické vědy.

Miloslav Petrusek vystudoval filozofii a dějiny na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Již tehdy, v 50. letech 20. století, projevoval zájem o „sociologická témata“. Svá studia ukončil obhajobou diplomové práce na příznačné téma, které jej později provázelo celý život, *Světový názor Tomáše G. Masaryka*. V 60. letech se podílel na snahách obnovit československou sociologii, avšak možnosti jeho vědeckého působení byly omezené a nakonec skončil jako pomocný knihovník. Miloslav Petrusek na aktivní vědeckou práci nikdy nerezignoval, ovšem naplno a svobodně mohl začít vědecky a pedagogicky působit až po roce 1989. Této příležitosti využil beze zbytku.

V roce 1990 přešel na novou Fakultu sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze, kde se v roce 1990 habilitoval v oboru sociologie a v roce 1992 byl jmenován profesorem. Miloslav Petrusek se plně zapojil do obnovitelské práce. Nejprve byl krátce vedoucím katedry sociologie, již v roce 1991 byl zvolen děkanem FSV UK. Profesor Petrusek vykonával děkanskou funkci do roku 1997 a později byl do roku 2000 prorektorem

univerzity. Přestože formálně nebyl prvním děkanem FSV UK, je na fakultě právem považován za „děkana-budovatele“. Profesor Petrusek mimo to působil v řadách mnohých odborných a učených společností a pěstoval čilé mezinárodní kontakty (zejména si cenil přátelství se Zygmuntem Baumanem).

V roce 2000 ukončil všechny akademické funkce a ve větší míře se pustil do aktivit jemu mnohem milejších – psaní a učení. Profesor Petrusek napsal mnoho vědecky cenných a společensky oceněných prací. Nejraději se pohyboval na půdě sociologických teorií, dějin sociologie a sociologie umění a literatury. My, politologové, bychom neměli opomíjet jeho práce věnované totalitarismu a nedemokratické politice obecně. Jeho pozoruhodné texty, jak přísné vědecké, tak i popularizační, vždy vynikaly teoretickým rozhledem, racionální kritičností, přesahy do dalších disciplín a vysokou literární úrovní.

Miloslav Petrusek byl legendárním učitelem. Na jeho přednášky chodily davy studentů. Měl studenty upřímně rád a oni měli rádi jeho. Svým charakteristickým zastřeným hlasem dokázal posluchače přímo uhranout. Jeho výklady byly zasvěcené, inspirativní, poutavé a neobyčejně vtipné.

S Milanem Petruskem jsem se léta znal a přátelil. Poznal jsem jej jako nesmírně vlídného člověka, vždy ochotného pomoci. Byl to člověk moudrý, který si velmi cenil vlastností, jež mají, zdá se, stále menší hodnotu: skromnosti a obyčejné lidské slušnosti. V květnu mi poslal e-mail, v němž si postěžoval na své zdraví, mám mu držet palce, má hodně práce, jak už to na sklonku života bývá. Svoji práci již nestihl dodělat. Sklonek života se ukázal být nemilosrdně krátkým. Miloslav Petrusek nám bude chybět.

Michal Kubát